

UTVECKLINGSEMINARIUM

STOCKHOLM 17–18 SEPTEMBER 2013

Quality Hotel Globe, Arenaslingan 7, Johanneshov

UTVECKLINGSEMINARIUM | RÄDDNINGSTJÄNST FÖR ALLA

STOCKHOLM 17–18 SEPTEMBER 2013

Quality Hotel Globe, Arenaslingan 7, Johanneshov

DAG 1

09.30–10.00 **Registrering och fika**

10.00–10.15 **Välkomna!**

10.15–11.15 **“Nej jag gillar inte att bada bastu”**

Lukas Svärd är verksamhetsutvecklare på Brandskyddsföreningen. Han föddes som flicka. Under sina år som brandman fick han anpassa sin arbetsdag för att ingen skulle upptäcka det.

11.15–12.00 **Nätverk – Ska det bära eller brista?**

Cecilia af Jochnick är journalist och föreläsare inom jämställdhet och organisationsutveckling. Som projektledare för kvinnors företagande har hon varit med och startat många nätverk.

12.00–13.00 **Lunch**

13.00–14.00 **Pass 1: Parallella valbara workshops***

- A. Nya tider med andra arbetstider
- B. Att förändra tillsammans
- C. “Vi har inte mil i kroppen”. Teknikanvändande inom räddningstjänsten respektive i stålindustrin
- D. Upphandling som ett verktyg för ökad jämställdhet
- E. Så blir skolutbildningarna bättre – för alla!

14.00–15.00 **Pass 2: Parallella valbara workshops***

- A. Nya tider med andra arbetstider
- B. Att förändra tillsammans
- C. “Vi har inte mil i kroppen”. Teknikanvändande inom räddningstjänsten respektive i stålindustrin
- D. Upphandling som ett verktyg för ökad jämställdhet
- E. Det är farligt att leva ensam!

15.00–15.30 **Fika**

15.30–16.30 **Pass 3: Parallella valbara workshops***

- A. Så blir skolutbildningarna bättre – för alla!
- B. Det är farligt att leva ensam!
- C. The drip and the response
- D. Starka viljor, tydlig inriktning och företagsanda i räddningstjänsten
- E. Gärna jämställdhet – men hur och varför?

18.30–19.00 **Stand up med Soran Ismail**

Soran Ismail har på bara några år lyckats etablera sig som en av Sveriges bästa komiker. En liten människa med mycket att säga.

ca 19.00 **Middag på hotellet**

UTVECKLINGSEMINARIUM | RÄDDNINGSTJÄNST FÖR ALLA

DAG 2

08.30–08.45 **Inledning dag 2**

08.45–09.45 **Pass 4: Parallella valbara workshops***

- A. Gärna jämställdhet – men hur och varför?
- B. Lokala åldershierarkier och skiftande fysiska krav
- C. "Vilken unge drömmer om att bli handläggare?"
- D. Upphandling som ett verktyg för ökad jämställdhet
- E. The drip and the response

09.45–10.00 **Fika**

10.00–10.45 **"Jämställd brandkår är livsfarlig!"**

Om högerextremismens intresse för räddningstjänsten

Viggo Lundberg är brandman i Södertörn. Tidigare arbetade han i Mälardalens Brand- och Räddningsförbund, där han också var jämställdhets- och mångfaldssamordnare.

10.45–11.45 **Pass 5: Parallella valbara workshops***

- A. Gärna jämställdhet – men hur och varför?
- B. Lokala åldershierarkier och skiftande fysiska krav
- C. Starka viljor, tydlig inriktning och företagsanda i räddningstjänsten
- D. "Vilken unge drömmer om att bli handläggare?"
- E. The drip and the response

11.45–12.45 **Lunch**

12.45–13.45 **Hur går vi vidare?**

Avslutande paneldebatt. I panelen:

Marie Trollvik, programchef Hållbar Jämställdhet SKL

Ulrika Jansson, forskare Karlstad Universitet

Lars Tapani, brandchef Umeå

Håkan Axelsson, enhetschef MSB

Mona Hjortzberg, ordförande Kvinnor i Räddningstjänsten

Tony Hansson, andre vice ordförande direktion Räddningstjänsten Syd

13.45–14.00 **Avslutning**

*Innehåll och medverkande i workshops presenteras i slutet av programmet

BESKRIVNING AV WORKSHOPS

NYA TIDER MED ANDRA ARBETSTIDER

På flera håll har räddningstjänster gjort förändringar i skiftlagen och arbetstiderna, inte minst som en följd av den ökade betoningen på proaktivt arbete. Kan det betraktas som en form av jämställdhetsarbete? Workshopen uppmanar till att se ojämställdhet som ett organisatoriskt problem, snarare än ett attitydproblem. När perspektivet lyfts från individen till organisationen blir det möjligt att lokalisera och förändra centrala strukturer. Just skiftlagens organisering kan vara en sådan central struktur.

Medverkande:

Mathias Ericson, forskare vid Göteborgs universitet
Börje Lindgren, räddningschef Alingsås-Vårgårda
Per Mood, avdelningschef Alingsås-Vårgårda

ATT FÖRÄNDRA TILLSAMMANS

Workshopen utgår från erfarenheterna av "Mervärt" – ett samverkansprojekt mellan RFSL, Storstockholms brandförsvaret och svensk bevakningstjänst. Syftet var att skapa en plattform för jämställdhets- och mångfaldsarbetet i de medverkande organisationerna och gemensamt utbilda medarbetarna. Projektmedarbetare och forskare diskuterar samverkan som verktyg. Hur kan samverkansprojekt utformas? Vilka är möjligheterna och fallgroparna när olika organisationer ska arbeta tillsammans?

Medverkande:

Anne-Charlott Callerstig, forskare vid Linköpings universitet
Kristina Lindholm, forskare vid Stockholms universitet
Nils Zetterberg, projektledare Mervärt
Carlos Diaz, projektledare RFSL
Klara Nygren, projektledare RFSL

"VI HAR INTE MIL I KROPPEN"

TEKNIKANVÄNDANDE I RÄDDNINGSTJÄNSTEN RESPEKTIVE STÅLINDUSTRIN

Att kunna hantera fordon, utrustning och materiel tycks i många fall liktydigt med att vara en skicklig brandman. "Vi har ju publik också... om man inte kan med bilarna så känns det lite konstigt", sa en brandman en gång.

Workshopen diskuterar teknikanvändande utifrån begrepp som kompetens och skicklighet. Hur är kunskapen om teknik kopplad till kön? Hur demonstreras det i det dagliga arbetet? Och hur ser det ut i en annan mansdominerad bransch, stålindustrin?

Medverkande:

Jennie Olofsson, forskare vid Umeå universitet
Ellen Myrén Scott, personalutvecklare Uddeholms AB

UPPHANDLING SOM ETT VERKTYG FÖR ÖKAD JÄMSTÄLLDHET

Varje år upphandlar den offentliga sektorn i Sverige varor och tjänster för omkring 500 miljarder kronor. Med tydligare kravställningar kan vi se till att de pengarna bidrar till att forma ett bättre samhälle. I workshopen tittar vi närmare på vilka konkreta möjligheter som finns att ställa krav på produkter och leverantörer när det kommer till att förbättra jämställdheten på arbetsplatsen och i samhället.

Medverkande:

Emma Dahlgren, processledare Brandkåren Attunda
Heidi Karlander, upphandlingskonsult AffärsConcept

UTVECKLINGSEMINARIUM | RÄDDNINGSTJÄNST FÖR ALLA

SÅ BLIR SKOLUTBILDNINGARNA BÄTTRE – FÖR ALLA!

Årligen utbildar Räddningstjänsten Östra Götaland upp mot 10 000 barn och ungdomar i säkerhetsfrågor. Flickor och pojkar ska lära sig lika mycket. Men hur ska vi uppnå det när det i vissa årskurser saknas tio procent av flickorna i klasserna som besöker oss – och flickorna tittar på medan pojkarna släcker lågorna från heptanfädet? Genom att använda SIQs modell för kundorienterad verksamhetsutveckling och arbeta med en genuspedagog, har Räddningstjänsten Östra Götaland kunnat ta nya steg för att göra utbildningen bättre – för både pojkar och flickor.

Medverkande:

Ulf Lago, stf räddningschef
Räddningstjänsten Östra Götaland
Samuel Andersson, brandingenjör
Räddningstjänsten Östra Götaland

THE DRIP AND THE RESPONSE

The Drip står för det ständiga ifrågasättande som drabbar kvinnor inom räddningstjänsten, känslan av att vara lite extra granskad, "skämt" och ibland rena trakasserier. Räddningstjänsten Syd har tagit hjälp av forskaren Dave Baigent för att utbilda organisationen i att motverka droppandet. I den här workshopen redogör de för den nya metod de har utvecklat för att bemöta motståndet. Jeff King, styrkeledare i Södertörn, berättar om sina erfarenheter av hur organisationen agerar inför motstånd mot jämställdhet – eller inte agerar. Workshopen hålls på engelska.

Medverkande:

Jeff King, styrkeledare Södertörn
Linda Granqvist, projektledare
En brandstation för alla, Rsyd
Dave Baigent, brittisk forskare och tidigare brandman

"VILKEN UNGE DRÖMMER OM ATT BLI HANDLÄGGARE?"

Tidigare i år blev förslaget att byta namn på brandmännen i Gislaved mycket uppmärksammat. Förslaget byggde på att räddningstjänsten alltmer går över till ett breddat trygghets- och säkerhetsarbete. Samtidigt som uppdraget förändrats har strukturerna i många avseenden förblivit desamma, vilket hämmar utvecklingen. Även om tjänstens titel kan tyckas vara en liten pusselbit i sammanhanget, aktualiserar den i ett större perspektiv frågor om bland annat karriärvägar, rekrytering och maskulinitet. Titulaturfrågan handlar om mer än att finna en könsneutral benämning på ett mansdominerat yrke.

Medverkande:

Anders Axelsson, räddningschef
Räddningstjänsten Gislaved-Gnosjö

STARKA VILJOR, TYDLIG INRIKTNING OCH FÖRETAGSANDA I RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Nyköping har den högsta andelen kvinnor bland de heltidsanställda brandmännen i hela Sverige. Hur nådde de dit? Och är jämställdhet ett problem eller en möjlighet? I denna workshop medverkar också Joakim Jansson. Västerviks räddningschef har sin bakgrund i privata näringslivet och driver att räddningstjänsten bättre ska anpassa sig efter kundernas/medborgarnas behov. Då blir det också uppenbart att organisationen behöver bred och blandad kompetens och erfarenhet.

Medverkande:

Per Wikberg, funktionschef räddningsinsats
Sörmlandskustens räddningstjänst
Malin Holm, styrkeledare
Sörmlandskustens räddningstjänst
Joakim Jansson, räddnings- och säkerhetschef Västervik

GÄRNA JÄMSTÄLLDHET – MEN HUR OCH VARFÖR?

Innebörden i begreppet jämställdhet varierar beroende på vilka analyser som görs av orsakerna till ojämställdhet och hur man formulerar mål och strategier för mer jämställda organisationer. De motsägelsefulla uppfattningar om jämställdhet och jämställdhetsarbete som finns inom räddningstjänsten kan både främja och hindra förändringar av könsrelationer. Vi vill diskutera de olika uppfattningar och argument som ofta används i jämställdhetsarbetet.

Medverkande:

Ulrika Jansson, forskare vid Karlstads universitet

Lena Grip, forskare vid Karlstads universitet

Marcus Sjöholm, regional jämställdhets- och mångfaldsutvecklare MSB

Erik Flink, regional jämställdhets- och mångfaldsutvecklare MSB

DET ÄR FARLIGT ATT LEVA ENSAM!

Varför omkommer dubbelt så många män som kvinnor i bostadsbränder? Och vilka åtgärder skulle vara mest effektiva för att förhindra dödsbränder? Bränder kommer alltid att uppstå, antingen av tekniska fel, misstag eller medvetet. Men ingen kvinna, man, pojke eller flicka ska behöva omkomma för att det har börjat brinna. I denna workshop ska vi diskutera kring resultatet av en analys av dödsbrandsdatabasen med fokus på de åtgärder som har störst potential att förhindra en dödsbrand.

Medverkande:

Nina Bergström, brandingenjör Attunda

LOKALA ÅLDERSHIERARKIER OCH VARIERANDE FYSISKA KRAV

Diskussionerna om fysiska krav har främst rört kvinnor som brandmän. Nya forskningsrön visar att det också förekommer diskriminering mot både yngre och äldre brandmän och att det finns en påtagligt negativ attityd till äldre brandmäns fysik. I workshopen identifierar forskare och räddningschefer de utmaningar detta innebär för verksamheten. Vi diskuterar regionala skillnader samt hur åldersnormer och föreställningar om fysik påverkar förutsättningarna för jämställdhet.

Medverkande:

Clary Krekula, forskare vid Karlstads universitet.

Stefan Karlsson, forskare vid Karlstads universitet.

Lars-Göran Uddholm, räddningschef Södertörns brandförsvärsförbund

Eva Löwbom, räddningschef Landskrona räddningstjänst

Håkan Dahm, förbundsdirektör Räddningstjänsten Östra Götaland

Ett samarbete mellan

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Landsting

